

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบ การศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล และการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภา นิติบัญญัติแห่งชาติ, 2560, หน้า 14) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และ (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 4 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัด สภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิต มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 22 การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียน มีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักนิติการ, 2548, หน้า 2-21) ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังหลักของชาติให้เป็น

มนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย มีความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่มีความจำเป็นต่อการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 4)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พุทธศักราช 2550 โดยระบุวิธีการพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจและการบริหารการจัดการศึกษา ระดับเขตพื้นที่ และระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

งานกิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม และพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เหมาะสมตามควรแก่วัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพ รู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนานักเรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผน และการบริหารจัดการเพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาวะเศรษฐกิจสังคมการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบอบประชาธิปไตย ผ่านกระบวนการและกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียนเทิดทูน และจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีจิตสาธารณะ ใช้ชีวิต อย่างพอเพียง รู้จักปรับตัว มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกัน สามารถเลือกดำเนินชีวิตอย่างผู้มีภูมิรู้ และมีภูมิธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 36)

โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา ตำบลบ้านเอื้อง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เปิดทำการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ปัจจุบันมีผู้บริหาร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 29 คน แบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานบริหารวิชาการ กลุ่มงานบริหารงบประมาณ กลุ่มงานบริหารบุคคลากร และกลุ่มงานบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานกิจการ

นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มงานบริหารงานทั่วไป (โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา, 2551, หน้า 1-2)

การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา ตามแผนการดำเนินงานประจำปี 2559 นั้น ได้ยึดแนวทางการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2552 ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 37-46) ซึ่งมีขอบข่ายงาน 6 ด้าน คือ 1) การวางแผน งานกิจการนักเรียน มีการรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการ นักเรียน รวมถึงการทำแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน มีการ กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน การประสานงานกิจการนักเรียน ทั้งภายในโรงเรียน เครือข่ายผู้ปกครอง และหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเยาวชน ตลอดจนมีการส่งเสริมงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม โดยจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม อันสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการ ยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรอง ป้องกัน แก้ไข ปัญหาที่นักเรียน และการส่งต่อให้นักเรียนตลอดจนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน 5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การดำเนินงานสภานักเรียน 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โดยการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานกิจการนักเรียนเพื่อพัฒนางานกิจการนักเรียน จากการดำเนินงานในปี การศึกษา 2559 พบว่า สภาพและปัญหาการดำเนินงาน การพัฒนาประสิทธิภาพการ บริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 การดำเนินงานกิจการนักเรียนในปีการศึกษา 2559 ยังไม่ เป็นระบบ ล่าช้า ขาดแผนงานรองรับที่เป็นมาตรฐาน ขาดประสิทธิภาพ ดำเนินการให้พอ ผ่านพ้นไป มีคำสั่งมอบหมายงานแต่ไม่ได้ระบุรายละเอียดของวิธีการดำเนินงาน ไม่มีการ ติดตามงานอย่างสม่ำเสมอ ขาดคู่มือในการดำเนินงาน การให้คำปรึกษาแก่สภานักเรียน ยังน้อย ผลการปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีส่วนทำให้เกิดปัญหา คือ ผลการ ดำเนินงานกิจการนักเรียน ต่ำประสิทธิภาพ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ

หน้าที่ ครูขาดการตระหนักรู้ ปฏิบัติงานล่าช้า ขาดประสบการณ์การปฏิบัติงาน และขาด การศึกษาดูงานกิจการนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

ผู้วิจัยในฐานะบุคลากรของโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา ซึ่งได้รับผิดชอบงาน กิจการนักเรียน ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่งานกิจการนักเรียนที่ได้รับ มอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ มีความมุ่งมั่นจัดการศึกษาเพื่อวางรากฐานในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้คู่คุณธรรม รู้จักแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล รู้จักสรรสร้างสังคมทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ ก้าวทัน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อนุรักษ์และพัฒนาธรรมชาติสิ่งแวดล้อม คงความเป็นไทย มีศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม สร้างและพัฒนาพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ นักเรียน ซึ่งโรงเรียนมีอิทธิพลต่ออนาคตที่จะทำให้เกิดความเจริญงอกงามบรรลุถึง ความสามารถ และทัศนคติที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยของนักเรียน (โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา, 2551, หน้า 7) ผู้วิจัยจึงสนใจดำเนินกระบวนการวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) การพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา เพื่อปรับปรุง แก้ไข วางแผน ส่งเสริม สนับสนุน หรือพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานและสอดคล้องตามความมุ่งหมายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

คำถามการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาการวิจัยไว้ ดังนี้

1. สภาพและปัญหา การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการ นักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นอย่างไร
2. แนวทางการดำเนินงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ งานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 เป็นอย่างไร
3. ผลดำเนินงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการ นักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22
3. เพื่อติดตามผลการดำเนินงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ได้ทราบสภาพและปัญหา การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22
2. ได้ทราบแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22
3. ได้ทราบผลการดำเนินงานการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

- 1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 15 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย

- 1.1.1 ผู้วิจัย เป็นครูผู้สอนและมีหน้าที่รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน
กลุ่มงานบริหารทั่วไป โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา จำนวน 1 คน
- 1.1.2 กลุ่มผู้วิจัย จำนวน 14 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)
ประกอบด้วย
- 1.1.2.1 หัวหน้ากลุ่มงานบริหารทั่วไป โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา
จำนวน 1 คน
- 1.1.2.2 ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา
จำนวน 8 คน
- 1.1.2.3 ครูกลุ่มงานบริหารทั่วไป โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา
จำนวน 5 คน
- 1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน ประกอบด้วย
- 1.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา จำนวน 1 คน
- 1.2.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา
จำนวน 5 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย
- 1.2.2.1 ตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 2 คน
- 1.2.2.2 ตัวแทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน
- 1.2.2.3 ตัวแทนองค์กรชุมชน จำนวน 1 คน
- 1.2.2.4 ตัวทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 คน
- 1.2.3 ตัวแทนครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นละ 1 คน
จำนวน 6 คน
- 1.2.4 ตัวแทนนักเรียน จำนวน 17 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive
sampling)ประกอบด้วย
- 1.2.4.1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นละ 1 คน จำนวน 6 คน
- 1.2.4.2 ตัวแทนสภานักเรียนโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา จำนวน 11 คน
- 1.2.5 วิทยากร จำนวน 1 คน ซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านการบริหาร
จัดการงานกิจการนักเรียน และมีความชำนาญในงานกิจการนักเรียน คือ
- 1.2.5.1 สิบตำรวจโท ยุทธศักดิ์ กุมमार ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ
โรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนโรงเรียนนาหว้า
พิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 22

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตเนื้อหา ในการดำเนินการพัฒนา ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ปีการศึกษา 2560 โดยยึดหลักการ บริหารจัดการงานกิจการนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 37) ซึ่งกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 6 ด้าน 18 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียน

2.1.1 การรวบรวมข้อมูลและจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับ งานกิจการนักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 1)

2.1.2 การทำแผนงานกิจการนักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 2)

2.2 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน

2.2.1 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 3)

2.2.2 การประสานงานกิจการนักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 4)

2.2.2.1 การประสานงานกิจการนักเรียนภายในโรงเรียน

2.2.2.2 การประสานงานกิจการนักเรียนกับเครือข่ายผู้ปกครอง

2.2.2.3 การประสานงานกิจการนักเรียนกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับเยาวชน

2.2.3 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 5)

2.3 ด้านการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม

2.3.1 จัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย (ตัวชี้วัดที่ 6)

2.3.1.1 จัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย ด้านการตรงต่อเวลา

2.3.1.2 จัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย ด้านความสะอาด

2.3.1.3 จัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย ด้านการแต่งกาย

2.3.1.4 จัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย

ด้านการเข้าแถวแสดงความเคารพ

2.3.1.5 จัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย

ด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและแนวทางปฏิบัติของโรงเรียน

2.3.2 จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม

อันสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ตัวชี้วัดที่ 7)

2.3.3 กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

(ตัวชี้วัดที่ 8)

2.3.4 การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

(ตัวชี้วัดที่ 9)

2.3.5 การยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี (ตัวชี้วัดที่ 10)

2.4 ด้านการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4.1 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 11)

2.4.2 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล (ตัวชี้วัดที่ 12)

2.4.3 การคัดกรองนักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 13)

2.4.4 การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 14)

2.4.5 การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 15)

2.4.6 การส่งต่อนักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 16)

2.5 ด้านการดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

2.5.1 การดำเนินงานสภานักเรียน (ตัวชี้วัดที่ 17)

2.6 ด้านการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

2.6.1 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

(ตัวชี้วัดที่ 18)

3. ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย

3.1 การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

(Participatory Action Research : PAR) ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301 – 303) ทั้งนี้เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการ งานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 22 โดยการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

- 3.1.1 ขั้นวางแผน (Planning)
- 3.1.2 ขั้นลงมือปฏิบัติการ (Action)
- 3.1.3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)
- 3.1.4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)
- 3.2 แนวทางการพัฒนา
 - 3.2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการ
 - 3.2.2 การศึกษาดูงาน
 - 3.2.3 ดำเนินงานตามขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 6 ด้าน 18 ตัวชี้วัด
 - 3.2.4 การนิเทศติดตาม

4. ขอบเขตด้านเวลา

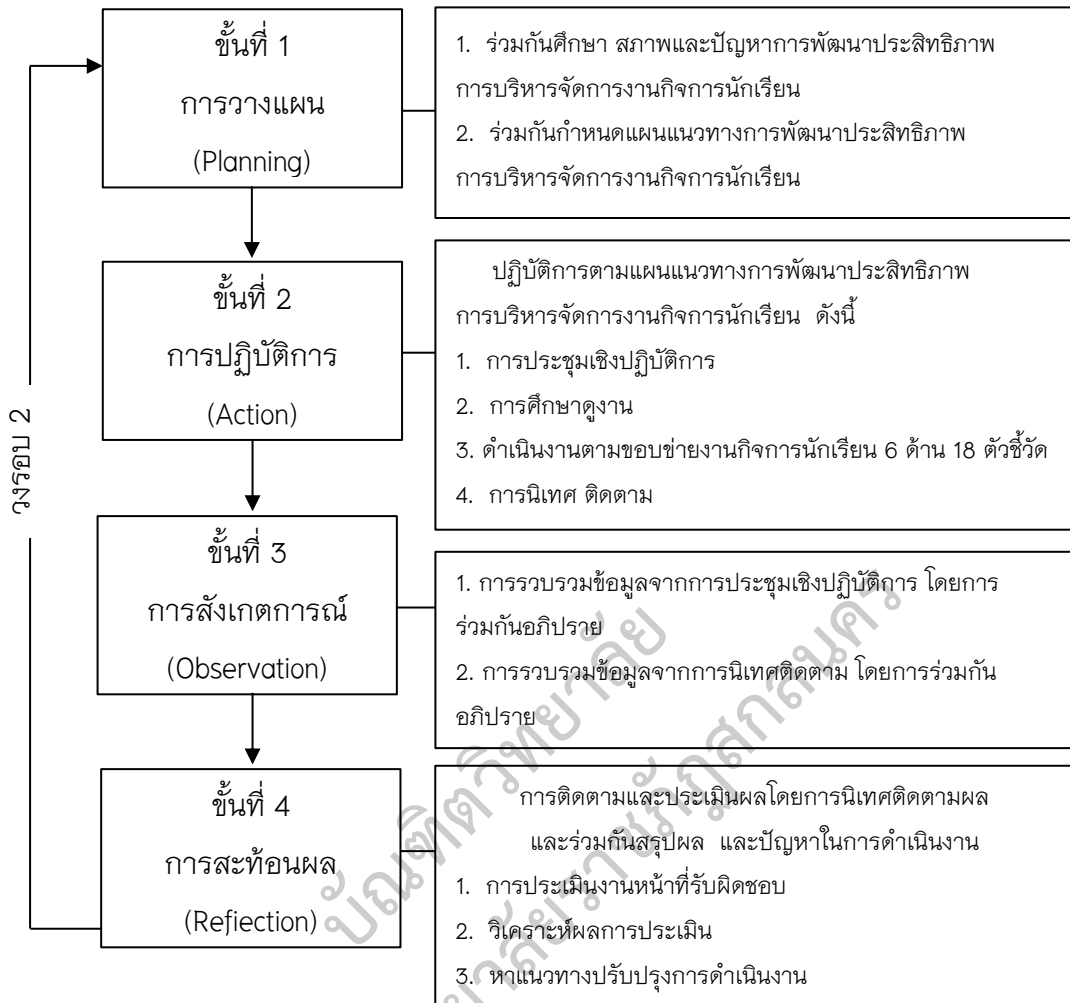
ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาการดำเนินงาน

วงรอบที่ 1 เริ่ม 1 พฤศจิกายน 2560 ถึง 12 มกราคม 2561

วงรอบที่ 2 เริ่ม 15 มกราคม 2561 ถึง 20 กุมภาพันธ์ 2561

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยสามารถนำเสนอเป็นกรอบแนวคิด ดังภาพประกอบ 1 โดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart (องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301 – 303) ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความชัดเจน และความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับความหมายของคำที่ใช้ในวิจัยเรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยจึงได้กำหนดนิยามคำศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. การพัฒนา หมายถึง การดำเนินการให้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เจริญขึ้นการดำเนินการปรับปรุง แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนการวางแผนหาแนวทางปฏิบัติที่ตรงตามมาตรฐานของหน่วยงาน หรือสูงกว่ามาตรฐานหน่วยงานที่ตั้งไว้

2. ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จจากการดำเนินการ โดยการกำหนดวิธีการ แนวทางการปฏิบัติ อันมีจุดมุ่งหมายที่นำไปสู่ความสำเร็จของเป้าหมาย โดยสามารถประหยัดทรัพยากร หรือมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด หรือเกิดผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เรียกว่า มีประสิทธิภาพ

3. การบริหารจัดการ หมายถึง การวางแผนและการดำเนินงานอันเกิดจากการวางแผนกำหนดแนวทางที่ชัดเจนอย่างรอบคอบ เมื่อปฏิบัติแล้วเกิดประสิทธิภาพ มีความมุ่งหมายในการปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาขึ้นในองค์กร

4. งานกิจการนักเรียน หมายถึง ภาระงานหนึ่งในโรงเรียนโดยมีขอบข่ายงานอยู่ในกลุ่มงานบริหารทั่วไป โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ซึ่งกำหนดขอบข่ายงานไว้ 6 ด้าน อ้างอิงตามมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2552

5. ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน หมายถึง ผลสำเร็จจากการดำเนินงานพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ตามขอบข่ายงาน 6 ด้าน ที่กำหนดไว้ การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

5.1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน หมายถึง การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน การจัดทำระเบียบข้อบังคับเกี่ยวกับงานกิจการนักเรียน ตลอดจนการทำแผนงานกิจการนักเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

5.2 การบริหารงานกิจการนักเรียน หมายถึง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครูผู้รับผิดชอบงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 วางแผนการประสานงานกิจการนักเรียนทั้งภายในโรงเรียน การประสานงานเครือข่ายผู้ปกครอง และขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเยาวชนในการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีการส่งเสริมงานกิจการนักเรียนให้เด่นชัดเกิดการพัฒนาตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้

5.3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การดำเนินงานจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย การจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา การจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยด้านความสะอาด การจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนา

ให้นักเรียนมีวินัยด้านการแต่งกาย การจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยด้านการเข้าแถวแสดงความเคารพ การจัดกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยด้านการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและแนวทางปฏิบัติของโรงเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม อันสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม การการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี

5.4 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสนธิราชบุรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล การดำเนินการคัดกรองนักเรียน การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

5.5 การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมในการดำเนินงานสถานักเรียน การวางแผนงานสถานักเรียน การเลือกตั้งสภานักเรียน การจัดประชุมสถานักเรียน ตลอดจนการบันทึกผลการจัดกิจกรรมต่างๆ ของสถานักเรียนโรงเรียนสนธิราชบุรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

5.6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน หมายถึง การนิเทศติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราชบุรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

6. สภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน หมายถึง ข้อมูลการปฏิบัติงานการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน ลักษณะการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ รวมถึงผลที่เกิดขึ้นในการดำเนินการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนสนธิราชบุรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

7. ปัญหาการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน หมายถึง ข้อขัดแย้งลักษณะการดำเนินงานต่างๆ ที่เป็นอุปสรรค หรือสิ่งที่ส่งผลเสียในการปฏิบัติงานการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราชบุรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

8. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการอันเกิดจากการวางแผนและการดำเนินงานร่วมกันของผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

ดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนตามมาตรฐานงานกิจการนักเรียนทั้ง 6 ด้าน 18 ตัวชี้วัด โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ และมีผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จระดับประเทศมาเป็นวิทยากรให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติให้กับผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย

9. การศึกษาดูงาน หมายถึง การปฏิบัติที่ผู้วิจัยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เดินทางไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม (ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียนเป็นเลิศ และมีผลงานจากการดำเนินงานกิจการนักเรียนระดับประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ต่อไป

10. การนิเทศ ติดตาม หมายถึง การดำเนินการโดยการให้คำแนะนำ ข้อชี้แนะและแนวทางการดำเนินงานอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ใช้ในการส่งเสริม ช่วยเหลือ เสนอแนะ ต่อยอดความรู้ความสามารถ และความมั่นใจในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานของครูผู้ปฏิบัติหน้างานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือได้ผลตามมาตรฐานที่กำหนด

11. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินงานวิจัยที่ผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมกันดำเนินการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานกิจการนักเรียน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

11.1 ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การดำเนินงานวิจัยเริ่มต้นด้วยการสำรวจปัญหาาร่วมกัน ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ปัญหาที่สำคัญที่ต้องการแก้ไข ตลอดจนจนการจำแนกรายละเอียดของปัญหา ตลอดจนจนการนำปัญหานั้นมากำหนดแนวทางในการแก้ไข

11.2 ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Action) หมายถึง การดำเนินงานวิจัย เป็นขั้นนำแนวคิดที่กำหนดเป็นกิจกรรมในขั้นที่ 1 การวางแผนร่วมกันของ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินการการวิเคราะห์หรือวิจารณ์ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการตามแผนที่วางได้ โดยสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการ ได้ตามความเหมาะสม

11.3 ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observation) หมายถึง ขั้นตอนในการ ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติจากขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ ด้วยความรอบคอบ อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยคาดหวังและไม่คาดหวัง ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่พบในการดำเนินการวิจัย

11.4 ขั้นที่ 4 การสะท้อนกลับ (Reflection) หมายถึง ขั้นตอนในการ ดำเนินการวิจัยเป็นขั้นสุดท้ายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการประเมิน การปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนที่เกิดจากการวางแผนร่วมกันในขั้นที่ 1 การปฏิบัติตาม แผนการดำเนินการในขั้นที่ 2 การสังเกตบันทึกผลในขั้นที่ 3 โดยขั้นที่ 4 นี้จะต้องตรวจสอบ กระบวนการในการแก้ปัญหาหรือสิ่งที่เป็นข้อจำกัดของการดำเนินการวิจัย